

Com i què votem a Mollet?

Anàlisi del comportament electoral a Mollet del Vallès (1977-2004)

Alba Palma Rosanes i Mar Segura Hidalgo
Politòlogues

INTRODUCCIÓ

En l'actualitat, sovint es qüestiona el paper de les eleccions com a mitjà idoni per recollir preferències de la gent pel fet que calen els partits polítics com a intermediaris. Cada cop més sovint, les formacions polítiques busquen estratègies “*catch all*” –maximitzar el nombre d'electors amb propostes generalistes i ambigües–. Aquesta tendència cap a l'homogeneïtzació dels partits limita la nostra capacitat d'elecció, “voti a qui voti portaran a terme polítiques molt similars”.

El segon element de crítica és l'allunyament de la política dels interessos reals de la gent, com queda palès pel reduït interès en els temes polítics, els baixos índexs d'afiliació a partits polítics o la reducció de participació. El repte que es planteja als partits és aconseguir que els governants escollits com a càrrecs públics sintonitzin amb les preferències de la població i recullin les seves demandes.

Malgrat la crítica, les eleccions constitueixen un element bàsic a les democràcies del món pel seu alt grau de legitimitat, que rau en el seu procediment regulat per llei, en la igualtat d'opinió –una persona un vot– i en la *universalitat d'accés*¹ –que implica el sufragi universal. Si bé és cert que la tendència europea i catalana evidencia que els nivells de participació electoral es redueixen amb la consolidació de les democràcies, hom no pot afirmar que, ara per ara, hi hagi altre mecanisme amb tantes garanties.

Per últim, cal considerar les eleccions com el procés que permet controlar els governs en la mesura que determinen l'accés i sortida de l'elit governant. En relació amb això, hi ha teories que plantegen que unes eleccions no les guanya l'oposició, sinó que és el govern qui les perd. Un control de l'elit política que, en ocasions ha estat controvertit pel fet que els representants no tenen mandat

imperatiu. Es decideix qui ens governarà però no pas com ho faran, ja que els compromisos d'aquests i els programes electorals no són vinculants. Aquest fet va permetre, al seu dia, que un candidat de la formació Iniciativa per Catalunya no votés en el ple d'investidura per la candidata que encapçalava la seva formació, i com apuntarem més endavant, comportà la pèrdua de l'alcaldia a aquesta formació.

Aquest article pretén fer un estudi del comportament electoral dels ciutadans i les ciutadanes de Mollet del Vallès des de la instauració de la democràcia fins avui. Per fer-ho, us proposem una aproximació en el temps dividit en tres períodes que il·lustren les diferents etapes dels governs locals.

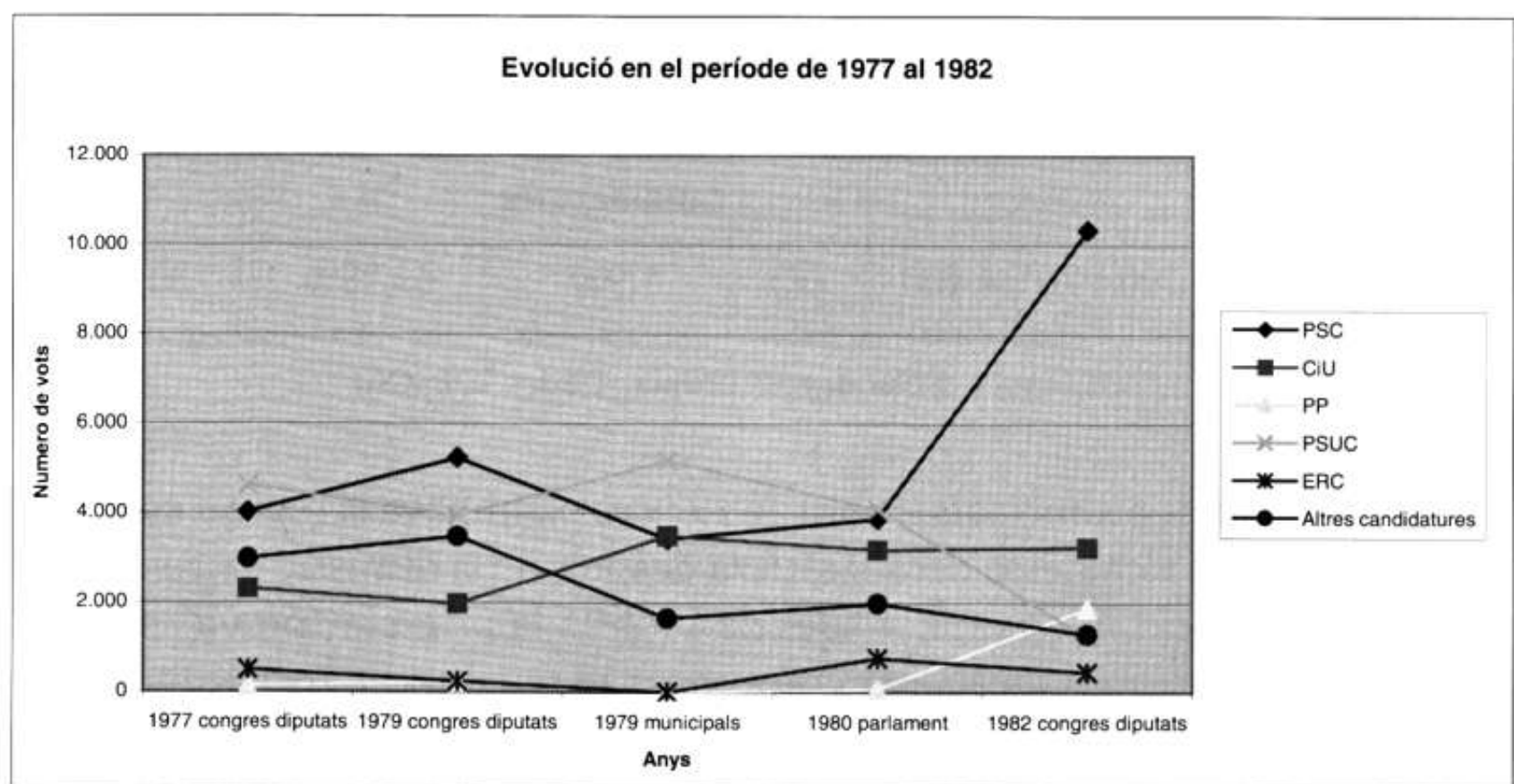
DE LES PRIMERES ELECCIONS DEMOCRÀTIQUES A 1982

La data d'inici de la democràcia política és objecte de debat polític pel fet que hi ha qui la situa en la mort del dictador Franco. Hi un segon corrent més rigorós que la situa amb les primeres eleccions democràtiques el 15 de juny de 1977. Sens dubte, aquest comicis van ser especialment significatius per dues raons: d'una banda, foren conseqüència de les lleis per a la Reforma Política del 4 de gener de 1977 que legalitzava els partits polítics i reconeixia drets polítics fins llavors prohibits, i de l'altra, s'elegien els representats del Congrés de Diputats que tenien encomanada la difícil tasca de redactar l'actual Constitució espanyola.

Tant en aquestes eleccions com en les primeres eleccions locals i autonòmiques a Mollet, obtingué majoria el Partit Socialista Unificat de Catalunya, una victòria prou significativa perquè només portava un any legalitzat. La seva organització en comitès locals que esdevingueren candidatures va ser possible gràcies a què durant els anys de la dictadura havia teixit un entramat organitzatiu il·legal de milers de persones a Catalunya que treballaven en àmbits sindicals i associatius. Aquesta majoria electoral evidenciava els vincles afectius i el fort arrelament social, alhora que restituïa els últims governs d'esquerrres d'abans de la guerra civil.

Aquesta situació canvia a les eleccions generals de 1979, quan el PSUC perd un 5,8% de vots i deixa pas a una nova majoria del PSC. Més significativa va ser la pèrdua de vots el 1982, moment en què passa de tenir un 26,10% dels vots emesos a Mollet a només el 6,76%. Aquesta, però, serà una tendència general al partit dels comunistes de Catalunya i d'Espanya que, fruit de les discrepàncies internes i les escissions, anirà perdent suport a nivell general i autonòmic però no local, conseqüència, com ja hem apuntat abans, del seu fort arrelament social.

Durant els primers anys de democràcia, l'alineament dels partits polítics

Gràfic d'elaboració pròpia. Dades IDESCAT

tant a Mollet com a la resta de Catalunya era a l'entorn a dos eixos clarament definits per les clivelles de *classe social i origen nacional*² que dividia les opcions polítiques en dos eixos: l'ideològic esquerra-dreta i el nacionalista-espanyolista. A Mollet és l'eix ideològic el principal factor aglutinador, tant a les eleccions generals com locals, ja que la suma de vots de les forces considerades d'esquerra acumulen a totes les eleccions del període entorn al 50% dels vots; com també ho demostra el trasvasament de part dels vots del partit dels comunistes de Catalunya cap a PSC-PSOE a les eleccions generals de 1982.

Eleccions generals

Any	PSC	CiU	PP	PSUC	ERC	Altres candidatures	Participació	Abstenció
1977	4.019	2.313	134	4.617	503	2.985	77,03%	22,97%

Font: Taula d'elaboració pròpia. Dades IDESCAT

En canvi, a les eleccions autonòmiques, el pes de l'eix ideològic perd força en relació amb el sentiment nacionalista. Així ho evidencia el repartiment de vots de manera equitativa entre PSUC, PSC i CiU entorn al 30% respectivament. Sens dubte, la diferència de vots de CiU en aquests comicis respecte a la resta de processos electorals es degueren a factors com la restitució de la Generalitat de Catalunya i de les seves institucions d'autogovern per una banda, així com al debat polític entorn a l'elaboració del nou Estatut de Catalunya el 1979.

Eleccions autonòmiques

Any	PSC	CiU	PP	PSUC	ERC	Altres candidatures	Participació	Abstenció
1980	3.883	3.190	70	4.100	775	1.987	61,28%	38,72%

Font: Taula d'elaboració pròpia. Dades IDESCAT

A les eleccions municipals d'abril de 1979 es plantejava el repte d'escollir el primer alcalde o alcaldessa democràtic/a després de la dimissió de Fermí Jaurrieta (alcalde pel "Terç familiar" des de 1965³) i la primera "prova" per a les formacions polítiques locals per comprovar el seu suport social. Però de la mateixa manera que a la immensa majoria d'ajuntament catalans, a Mollet es formalitzà el Pacte de Progrés Municipal entre totes les forces polítiques democràtiques i que va tenir amb el POUM (Pla d'ordenació urbana) l'expressió màxima del consens en aquesta legislatura.

Eleccions municipals

Any	PSC	CiU	PP	PSUC	ERC	CUII	Altres candidatures	Participació	Abstenció
1979	3.424	3.504	0	5.183	0	985	672	62,53%	37,47%

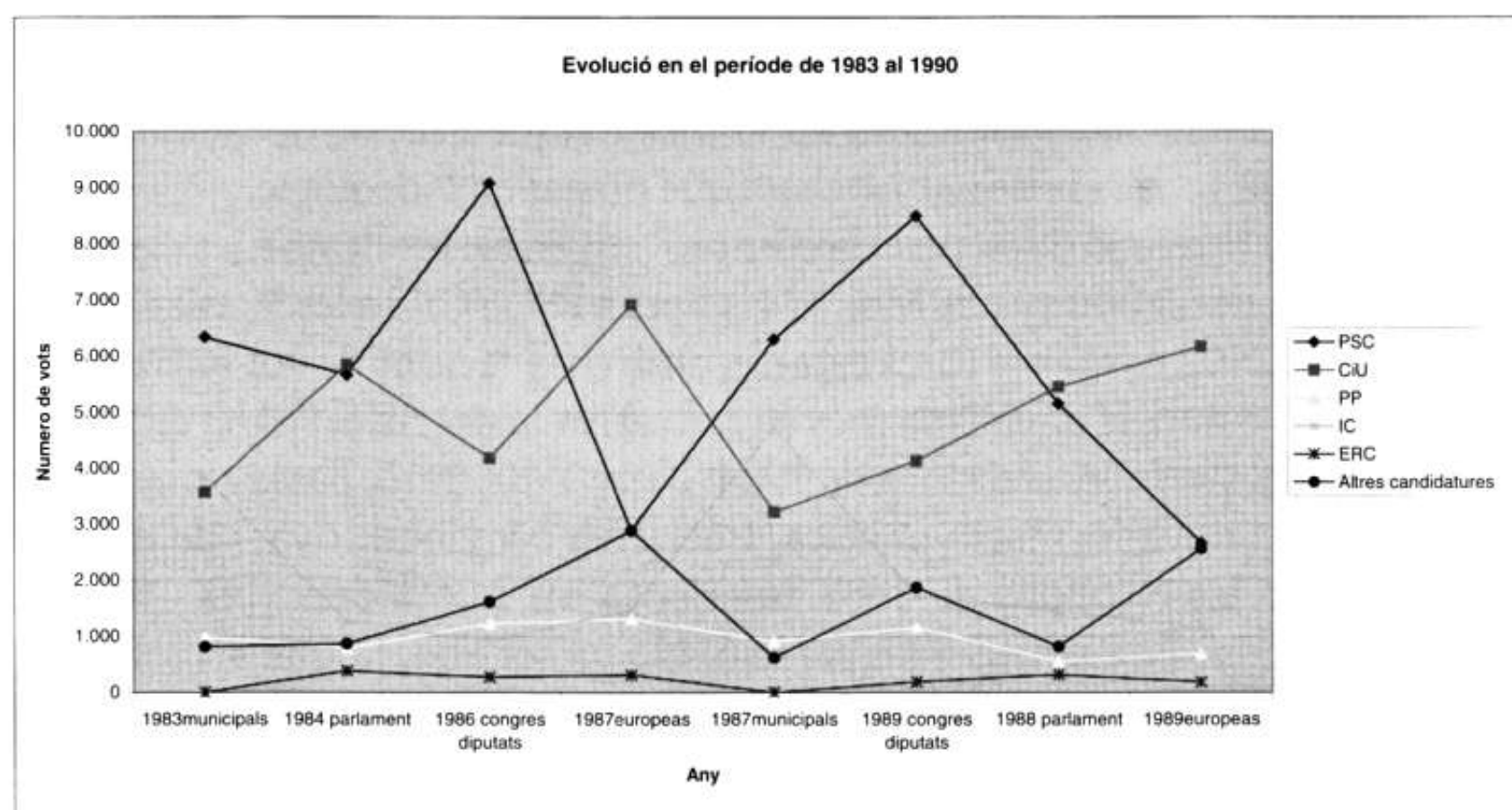
Font: Taula d'elaboració pròpia. Dades IDESCAT

Els resultats de les eleccions proclamaren el PSUC guanyador, amb 5.183 vots (el 37.65% del total de vots emesos), 13 punts per sobre de CiU, que quedà com a segona força més votada. PSC, amb vuitanta vots menys que CiU obtenia un regidor menys, en total 5; per 6 dels convergents i 9 del PSUC.

Malgrat la il·lusió inicial, el PSUC va viure l'any 1981 un moment difícil per a la seva formació quan l'Anna Bosch, alcaldessa per aquesta formació, Ramon Bellavista, Carme Coll i Domingo Miguel presentaven la seva dimissió a l'Ajuntament davant els mitjans de comunicació⁴. Aquesta crisi suposà l'inici d'una pèrdua de credibilitat i de suport en successives eleccions.

DE 1983 FINS A 1990

Durant aquest període es donaran diversos factors que es donen a nivell estatal i que tindran un ressò en els resultats electorals de les formacions polítiques locals i nacionals. El debat sobre la entrada d'Espanya a l'OTAN ocupà gran part del debat polític entorn al pacifisme i la relació amb els EUA. El ventall de postures girava entorn el no clar i contundent del PSUC i PCE a nivell estatal, altres més ambigus com el PSC-PSOE, amb el lema "OTAN, de entrada no", que jugava amb les paraules, no deixava clara la postura i apostava per un electorat més centrat que li facilità l'entrada al govern central en les eleccions generals de 1982.

Gràfic d'elaboració pròpia. Dades IDESCAT

El segon fet significatiu va ser l'entrada d'Espanya a la Unió Europea, que va permetre votar per primera vegada al Parlament europeu l'any 1987; en aquell moment s'escollien 64 diputats espanyols i la novetat sembla que no va desagradar els catalans, ja que la participació va girar entorn el 68%. A Mollet, 7 punts per sota respecte a la mitjana catalana, és l'índex de participació més alt. Amb els anys, però, els nivells de participació han baixat de manera constant fins a situar-se per sota del 50%.

Als anys vuitanta, paral·lelament, Aliança Popular començava a orientar-se cap a postures més centrades que buscaven l'espai electoral de centre-dreta, orfe amb la desaparició del CDS de Suárez. El viatge cap al centre suposà el canvi de nom, ara Partit Popular i el canvi de líder amb José Maria Aznar, que superà allò que en termes periodístics es coneixia com el "sostre de Fraga"⁵.

A la dècada dels vuitanta a Mollet també observem un fenomen comú a altres ciutats, principalment a les comarques litorals, ciutats i cinturó indus-

trial, zones caracteritzades per una presència important d'electors d'esquerrers i castellanoparlants, l'anomenat **abstenció diferencial**; que no és altra cosa que decidir votar o abstenir-se en funció del tipus d'elecció. Això explica perquè a les eleccions autonòmiques de 1988 el tant per cent d'abstencionistes superà el de la participació en vuit punts, o els nivells d'abstenció tan alts en les eleccions europees.

Com a explicació es donen dues hipòtesis, una que es centra en les característiques dels electors i el seu interès en la política, i la segona que es centra en les característiques de l'oferta política pròpia de les eleccions autonòmiques catalanes, on fins les últimes eleccions hi havia una certa debilitat en els partits d'oposició. Una combinació d'ambdues pot ser l'explicació d'aquesta abstenció diferencial a Mollet, ja que el seu electorat des de la democràcia s'ha mogut principalment sobre l'eix esquerra-dreta fet que dona pocs incentius a participar a les eleccions autonòmiques en la mesura que l'eix de debat polític es situava més entorn l'eix de nacionalista que no pas en l'ideològic.

Aquesta abstenció diferencial la comprovem en els resultats a les eleccions al Parlament de Catalunya. A Mollet, els vots a PSC i CiU a les legislatures de 1984, 1988 i 1992 es manté força estable, amb oscil·lacions de vot entre l'1 i el 5 per cent. De nou, la davallada més significativa la pateix el PSUC en perdre prop de 3.000 vots a les eleccions de 1984. L'any 1987, però, passa a presentar-se dins d'una nova formació política, Iniciativa per Catalunya, i de manera immediata a les eleccions de 1988 augmenta un 2.06% dels vots, fet que s'entengué com una petita recuperació. No va ser així, ja que als següents comicis tornava a perdre vots –només un 0.4%– però que constata la tendència general iniciada el 1981.

Eleccions autonòmiques

Any	PSC	CiU	PP	PSUC-IC	ERC	Altres candidatures	Participació	Abstenció
1984	5.671	5.843	786	1.263	383	869	59,90%	40,10%
1988	5.150	5.456	552	1.456	318	819	51,92%	48,08%

Font: elaboració pròpia. Dades IDESCAT

Respecte a les eleccions de 1982, 1986 i 1989 al Congrés de diputats, cal destacar que el molletans, en sintonia amb la resta de Catalunya, han votat molt més que en la resta de comicis. En cap cas la participació baixa del 63%. Caldrà veure si en següents anys es mantenen aquests índexs. Dels resultats, podem destacar que l'eix d'esquerra continua acumulant més del 50% del vots.

Eleccions generals

Any	PSC	CiU	PP	PSUC-IC	ERC	Altres candidatures	Participació	Abstenció
1979	5.235	1.974	221	3.938	238	3.480	69,99%	30,01%
1982	10.344	3.243	1.879	1.249	458	1.307	78,28%	21,72%
1986	9.084	4.187	1.229	915	276	1.616	67,69%	32,31%
1989	8.496	4.134	1.160	1.724	192	1.875	63,46%	36,54%

Font: elaboració pròpia. Dades IDESCAT

Els resultats de les eleccions europees a Mollet, a banda dels índexs de participació del 60% del total de l'electorat cal destacar que el partit més votat sempre va ser CiU, que acumula un 43,76% l'any 1987 i un 45,93% l'any 1989. Per la seva part, els partits considerats d'esquerra, PSC i PSUC, només aconseguixen un suport del 28%. Intuïtivament, es poden plantejar dues explicacions a aquest comportament als comicis europeus: d'una banda, la consideració per part dels votants que el partit que millor defensaria els interessos de Catalunya a Europa seria justament un partit nacionalista; d'altra banda, la manca de capacitat de mobilitzar el seu electorat dels partits d'esquerra.

Per acabar aquest apartat, però no per això menys important, ans el contrari, ens cal analitzar els resultats de les eleccions municipals. Comencem amb les de l'any 1983, amb victòria en vots del socialistes (aconsegueixen un 40,78% del vots) però l'alcaldia la continua mantenint el PSUC amb el 24,61% del vots i el pacte amb CiU, que per la seva banda tenia un 23,02% dels vots. Malgrat una gestió municipal caracteritzada per la posada en marxa del POUM i les iniciatives per reduir les taxes d'atur, la crisi del PSUC no era res més que la conseqüència de la crisi que es patia a nivell intern amb l'escissió de part de la seva militància per formar el Partit dels Comunistes de Catalunya.

Eleccions municipals

Any	PSC	CiU	PP	PSUC-IC	ERC	CUII	Altres candidatures	Participació	Abstenció
1983	6.333	3.575	983	3.822	0	0	817	64,75%	35,25%
1987	6.296	3.214	911	4.741	0	0	620	61,39%	38,61%

Font: elaboració pròpia. Dades IDESCAT

La proximitat de l'administració local fa que aquests comicis tinguin unes peculiaritats especials que no tenen altres eleccions. L'elecció de la candidatura sovint està lligada a la representativitat dels membres en moviments associa-

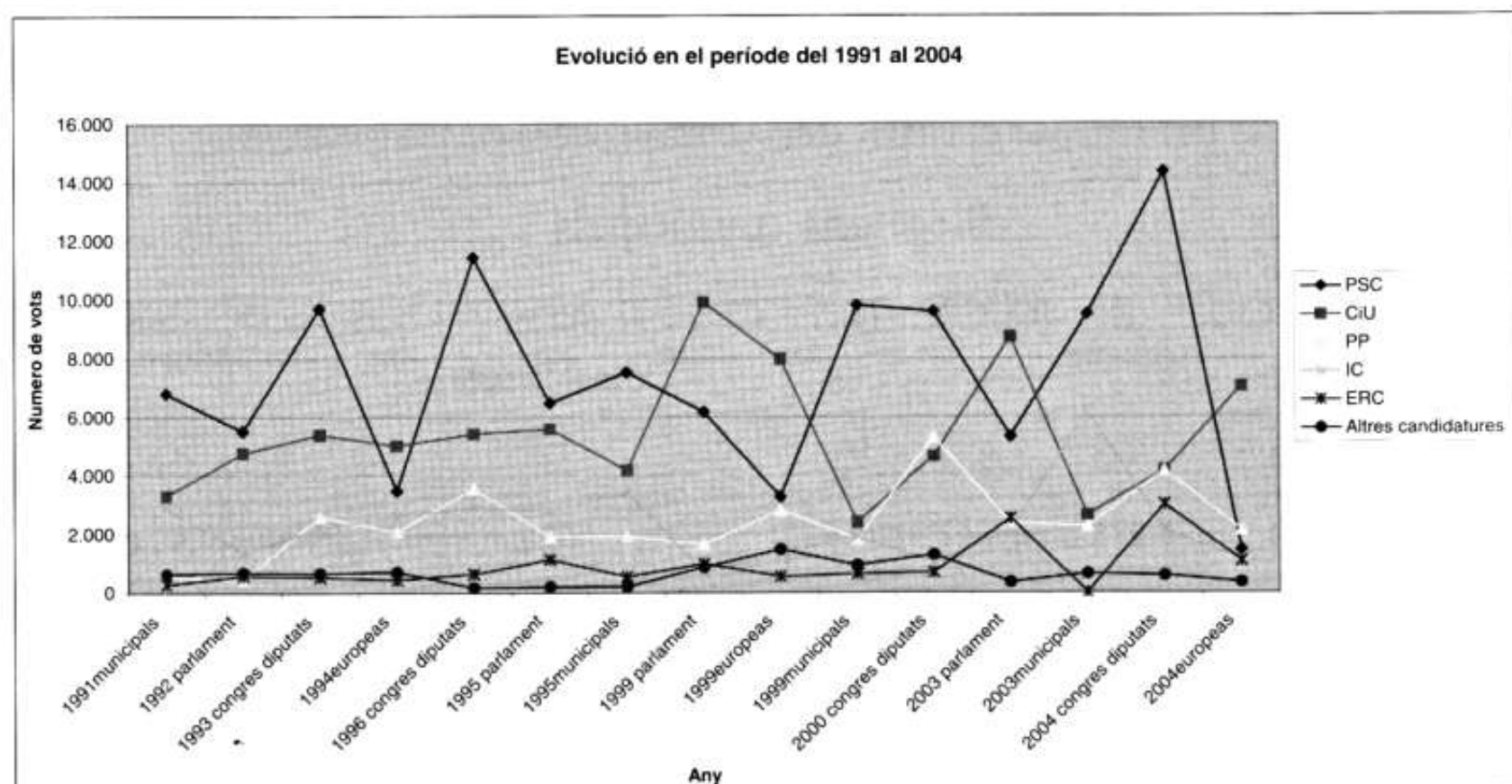
tius de la ciutat; la designació dels caps de llista acostuma a optar per candidats amb estudis superiors, amb una elevada capacitat de relació amb la gent i en el cas de Mollet, amb una feminització d'aquestes. La alcaldia, des dels inicis, sempre ha estat en mans de dones, primer Anna Bosch, seguida de Carme Coll, i en última instància Montserrat Tura.

Especialment significativa ha estat l'evolució del PSC a Mollet des que Montserrat Tura encapçala el projecte socialista. L'any 1987, el PSC guanya les eleccions amb 6.296 vots (un 0,89% menys que quatre anys enrere), conseqüència del procés intern de canvi de direcció. En un primer moment, IC amb 6 regidors i CiU amb 5 regidors, arriben a un preacord de govern que no es materialitza al Ple d'investidura gràcies a l'abstenció del regidor d'IC, Gallardo. La llei electoral vigent en aquell moment no preveia una segona volta on el candidat amb més vots d'investidura es proclamés alcalde o alcaldessa, que hagués permès a IC governar amb CiU. Llavors la llei establia que, automàticament, l'alcaldia era per a la formació política amb més vots, el PSC. És proclamada Montserrat Tura alcaldessa, que governà en minoria fins el 1988, quan pactà amb IC.

En aquest temps hi ha el referèndum de l'OTAN. El 12 de març de 1986, en el si d'un debat sobre la pau, els molletans van expressar majoritàriament el seu vot en contra de la entrada d'Espanya a l'OTAN, mentre que el resultat majoritari a la resta del país fou un sí.

DE 1991 FINS A 2004

Els índexs de participació en el període segueixen la tendència apuntada els anys anteriors. A nivell general, els molletans i les molletanes es mobilitzen més a les eleccions generals, amb un índex de participació del

Gràfic d'elaboració pròpia. Dades IDESCAT

període entorn al 69,77%, molt superior que a les autonòmiques i a les municipals.

Aquest comportament, que abans hem definit com abstenció diferencial, presenta un canvi substancial a les eleccions autonòmiques de l'any 1999. És l'augment considerable en 4.318 vots a la candidatura del PSC; mentre que el suport a CiU es manté estable i perd la majoria que havia gaudit fins llavors. Aquest vots provenen majoritàriament de la davallada d'Iniciativa per Catalunya i en menor mesura, d'Esquerra Republicana.

Eleccions autonòmiques

Any	CiU	PSC	PP	IC	ERC	Altres candidatures	Participació	Abstenció
1995	6.485	5.591	1.911	2.766	1.129	196	55,37%	44,63%
1999	6.165	9.909	1.640	1.671*	980	870	52,58%	47,42%
2003	5.324	8.722	2.368	2.104	2.520	344	56,54%	43,46%

*Suma de vots d'Iniciativa per Catalunya - Verds i Esquerra Unida i alternativa

Font: elaboració pròpia. Dades IDESCAT

Eleccions generals

Any	CiU	PSC	PP	IC	ERC	Altres candidatures	Participació	Abstenció
1993	9.709	5.404	2.589	2.205	543	668	71,62%	28,38%
1996	11.430	5.429	3.533	2.913	639	165	73,08%	26,92%
2000	9.576	4.640	5.287	1.988	674	294	58,81%	41,19%
2004	14.347	4.168	4.169	2.137*	2.996	574	75,57%	24,43%

*Suma de vots d'Iniciativa per Catalunya - Verds i Esquerra Unida i alternativa

Font: elaboració pròpia. Dades IDESCAT

En ambdues formacions hi va haver processos de canvi intern. ERC, amb el procés de renovació de la seva direcció l'any 1986. D'altra banda, el naixement d'Esquerra Unida i Alternativa amb bona part de la militància d'IC fa que els resultats d'aquest últim baixin del 12% al 4%.

En aquest cas, la volatilitat a les eleccions al Parlament de Catalunya és del 0,11, o el que és el mateix, la gent que va canviar de vot al 1999 respecte a les anteriors eleccions autonòmiques va ser de l'11%. Aquest canvi, intuïtivament el podem considerar com a "vot útil", l'estratègia de "Demanar el vot pel

canvi" va fer que bona part de l'electorat d'esquerreres a Mollet i Catalunya canviés de vot a fi de provocar un canvi en el govern de la Generalitat. Malgrat això, el canvi no es va donar per les "perversions del sistema electoral", amb les dimensions de les circumscripcions: un escó a la província de Barcelona on el PSC té majoria costa gairebé el doble de vots del que costa a províncies com Lleida o Girona, on CiU obté més suport. L'efecte és la infrarepresentació dels votants de la província de Barcelona.

La mobilització del vot segons el context de competència electoral i les correlacions de forces s'evidencia igual en els resultats de les eleccions generals de 1993, 1996 i 2004 on els índexs de participació pugen significativament respecte a anys anteriors i esdevenen en canvis del partit al govern central. Si bé és cert que a Mollet el comportament electoral no dóna suport majoritari al Partit Popular com passa a l'Estat, sí que es manifesta un augment de vots al PP, que permet fer valoracions comunes amb els resultats que es donen a nivell general.

L'ajustada competència entre PP i PSOE a nivell central prevista als sondeigs preelectorals va mobilitzar un nombre considerat d'electors. Tot i que les previsions apuntaven una pujada del PP, el resultat final van superar-les i el partit dels Populars passà de tenir 107 diputats a 141, mentre que el PSOE, tot i pujar en nombre de vots, l'augment de la participació fa que reduís en 18 diputats la seva representació. El suport al Partit Popular de Mollet va augmentar entorn al 2% a les eleccions de 1993 i 1996 i un 9% l'any 2000, per tornar-lo a perdre quatre anys més tard, quan és el partit del PSC-PSOE qui recull l'augment més significatiu.

Hom no pot afirmar, amb les dades dels resultats que disposem, que siguin de nous votants, principalment joves, o d'abstencionistes; per això caldria una anàlisi qualitativa que estudiés el record de vot i els motius de canvi. Sí que estem en posició de valorar la tendència que segueixen els partits polítics si la comparem amb les dades a nivell general, per veure que CiU, a la dècada del 2000, no només perd la majoria a les eleccions autonòmiques sinó també perd vots als comicis generals. Això es podria explicar per la tendència al bipartidisme que hi ha a l'Estat, i a la pèrdua de suport de l'electorat nacional a favor d'ERC.

Finalment, destaquem l'evolució d'Iniciativa per Catalunya-Verds, que després de la davallada electoral el 2000, deixa de ser el referent estatal de *Izquierda Unida* i redueix en un terç el nombre de vots. En canvi, el 2004, la materialització de coalició amb el referent nacional d'IU a Catalunya, EUiA, els suposa un augment fins a 2.137 vots.

A Mollet, com ja hem apuntat, l'abstenció diferencia entre els cicles electorals; una evidència clara són els nivells de participació a les eleccions europees, que si bé són considerades de "segon ordre"⁶ els nivells de participació oscil·len

entorn a la mitjana general per efecte d'arrossegament, en fer-se conjuntament amb altres comicis. El comportament electoral no presenta trets característics en aquest període, tret dels apuntats amb anterioritat.

La proximitat de l'administració local fa que el nivell d'exigència al govern local sigui major en tant que les polítiques portades a terme són més fàcilment percebudes pel ciutadà que no pas les pràctiques de governs supramunicipals. Aquesta teoria permet explicar el nivell d'alternança política, "en tant que conec la practica política del govern local la valoro i dono el meu suport o no en funció si s'adequa a les meves expectatives".

Eleccions municipals

Any	PSC	CiU	PP	PSUC-IC	ERC	ENTESA	Altres candidatures	Participació	Abstenció
1991	6.814	3.299	547	2.893	284	0	633	50,93%	49,07%
1995	7.523	4.172	1.918	3.406	543	0	199	56,04%	43,96%
1999	9.799	2.395	1.830	2.840	626	0	0	46,11%	53,89%
2003	9.504	2.628	2.245	0	0	6.174	634	55,87%	44,13%

Font: elaboració pròpia. Dades IDESCAT

Malgrat aquesta proximitat del govern local, els nivells de participació es situen entorn el 50%, tret de les eleccions de 1999 on el nombre d'abstenionistes superà el de votants. Com s'explica llavors aquesta paradoxa? En relació amb aquest interrogant, hi ha dues teories. La concepció que hom pot considerar "participativa" que planteja que la participació electoral per si sola no és suficient per assegurar el caràcter democràtic del sistema polític. Per altra banda, les concepcions "representatives" que entenen que la participació electoral és imprescindible en la mesura que garanteix la competència entre les opcions polítiques, un alt nivell d'abstenció no es considera un problema ans el contrari, indica la satisfacció amb el funcionament del sistema.

No podem afirmar amb certesa que, malgrat que la participació a les eleccions locals supera mínimament l'abstenció, hi ha preocupació pels temes locals, ja que un índex de volatilitat alt pot ser conseqüència de candidatures petites que només es presenten a unes eleccions i afecten aquest indicador, ja que, com s'ha vist fins al moment, el suport electoral de les principals opcions polítiques d'esquerres és força estable.

L'evolució de les candidatures és força cíclica; així, el PSC, tot i obtenir majories als anys 1995 i 1999 presenta una diferència substancial. L'any 1999, l'abstenció va ser la més alta de la democràcia local, que superà el nombre dels

no votants per sobre dels que sí ho feren. Això es traduí en un descens del nombre de votants a totes les formacions polítiques tret d'ERC, que augmentà un 0,52% de vots.

Significativa és l'evolució del PP a Mollet com a formació amb espai electoral reduït, –determinat pel nombre d'electors que es situen en l'eix centre-dreta i espanyolista– que obté un creixement en nombre de vots el 1995, sobretot pel suport a la gestió feta pel seu partit en el govern central, aleshores en majoria.

En canvi, CiU veu com, any rere any, la seva candidatura rep menys suport electoral, i coincideix amb els anys en què la coalició de centre-dreta nacionalista ha estat fora dels equips de govern. Resta saber quins resultats obtindrà en les properes eleccions després de governar amb el PSC.

En canvi, el 2003 la situació canvia molt en aparèixer un nou actor polític al sistema de partits de Mollet, l'ENTESA per Mollet, com a formació a l'esquerra del PSC i que recull els vots dels partits que l'integren (IC-V, EUiA, ERC i independents), a més de l'efecte multiplicador de la suma d'esforços. Amb l'Entesa, el sistema polític de Mollet dibuixa una foto similar al 1981, amb dues forces d'esquerra. Resta saber si al pròxim cicle seran capaços de mobilitzar l'electorat abstencionista i obrir una nova etapa de govern local després que Montserrat Tura no encapçali la llista del PSC.

Bibliografia

- Anduiz, Eva. *Comportamiento político y electoral*. Ariel, Barcelona, 2004
- Bosch, Agustí. *Com votem i per què*. UOC: Barcelona, 2004
- Caminal, Miquel. Coordinador. *Manual de Ciència Política*. Tecnos. Madrid, 1996
- Del Castillo, Pilar. Coordinadora. *Comportamiento político y electoral*. 2ª Edició. CIS: Madrid. 1995
- Pujol, Alexandra i Renedo Ramon. *Aproximació al sistema de partits molletà. Primera part: 1977-1992. Notes*, Centre d'estudis Molletans. Volum 18 (gener 2003), pàg. 79- 94.
- Solé Tura, Jordi. *Mollet, 1900-2000: Memòries d'un molletà*. L'Aixernador, Argentona, 1988
- Torrecillas, Josep. *Retalls 1973-2003. Una Història política molletana*. Mollet, 2004

Webgrafia

- Generalitat de Catalunya. Institut d'Estadística de Catalunya. www.idescat.net
- Ajuntament de Mollet del Vallès. www.molletvalles.net
- Ministerio del Interior. Resultats electorals. www.elecciones.mir.es
- Centre d'Investigacions Sociològiques. CIS. www.cis.es

Notes

1. Anduiza, Eva. Tema 2, apunts Assignatura Comportament polític UAB curs 2.003-2.004
2. Bosch, Agustí. *Com votem i per què*. UOC. Barcelona.2004. Una clivella és una divisió de la societat que està determinada per la posició dels individus en l'estructura social i que acaba configurant els alineaments entre els bàndols de la societat i els seus partits polítics
3. Sole Tura, Jordi. *Mollet, 1900-2000. Memòries d'un molletà*. Ed. L'Aixernador. Argenton.1988.
4. Torrecillas, Josep. *Retalls 1973-2003. Una Història política molletana*. Mollet. 2004. Pág. 75.
5. Des de l'àmbit polític, es considerava que l'electorat encara podia lligar –mtijançant la figura de Manuel Fraga– el Partit Popular amb l'àntic règim; el canvi en el lideratge els permetia fer el canvi d'imatge.
6. K. Reif i H. Schimitt. *Nine second order elections*. European Journal of Political Research.1980. (vol.8, pàgs. 3-44)